

Centrum pro studium člověka a společnosti FF UK zve na první přednášku volného přednáškového cyklu

Osvojování si hlásek a porozumění řeči: za vším hledej distribuce

Kateřina Chládková

řešitelka projektu PRIMUS FF UK

Znalost zvukové stránky jazyka člověk získává v průběhu celého života. V dětském věku zjistí, jaké rozdíly mezi hláskami jsou v jeho jazyce kontrastní, a pro tyto hlásky si vytvoří abstraktní mentální reprezentace, kategorie. Osvojením si kategorií hlásek ovšem proces učení nekončí. I v dospělosti se člověk neustále učí, tedy adaptuje již osvojené reprezentace hlásek tak, aby byl schopen úspěšně komunikovat s novými nebo nějak netypickými mluvčími. Výzkumy s dětmi i dospělými naznačují, že osvojování si hláskových kategorií i jejich kontinuální adaptace se dějí prostřednictvím distribučního učení. Distribuční učení umožňuje sledovat statistické rozložení akustických vlastností hlásek a podle něj seskupovat vnímané řečové zvuky do kategorií. Na základě předchozích zjištění, podle kterých distribuční učení hlásek plně závisí na přísunu informací zdola nahoru (tzv. “bottom-up” směr), jsme formulovali hypotézu, že rychlost a úspěšnost tohoto mechanismu záleží nejen na statistickém rozložení akustických informací, ale i na míře percepční dostupnosti jednotlivých akustických vlastností hlásek jedinci během jazykového vývoje.

V první části přednášky zhodnotíme předchozí studie, které zkoumaly distribuční učení v různých podoblastech osvojování si jazyka a porozumění řeči. V druhé části představíme budoucí projekt, ve kterém máme za cíl zmapovat průběh osvojování si samohláskové délky a samohláskové kvality českými nemluvňaty, a to prozkoumáním jak percepčního zpracování akustické informace kojenci, tak i samotného řečového signálu, který je dětem přístupný jako input.

plakát

4. prosince od 17:30

**Hybernská 3, Praha 1 (Šporkův palác), m.
č. 303**